

SLOVENSKI NAROD.

„Slovenski Narod“ velja:

v Ljubljani na dom dostavljen:	K 24-	v upravnalstvu prejemajo:	K 22-
celo leto	12-	celo leto	11-
nol leta	6-	pol leta	5:50
četr leta	2-	četr leta	1:90

Inserat velja: petekopas petti vrata za celzut po 14 vin., za dvakrat po 12 vin., za trikrat ali veckrat po 10 vin. Pri veljih insercijs po dogovoru.

Upravnalstvu naj se pošiljajo naročnine, rekomendacije, inserati itd.

to je administrativne stvari.

Posamezna številka velja 10 vinarjev.

Na pismena naročila brez istodobne vposiljave naročnine se ne ozira.

Narodna tiskarna telefon št. 85.

„Slovenski Narod“ velja po pošti:

za Avstro-Ogrsko:	za Nemčijo:
celo leto	K 25-
pri leta	13-
četr leta	6:50
na mesec	2:30

celo leto

K 28-

celo leta

6:50

za Ameriko in vse druge dežele:

celo leto

K 30-

Vprašanjem glede inseratov naj se priloži za odgovor dopisnica ali znamka

Upravnalstvo: Knaflova ulica št. 5, (spodaj, dvorišče na levo), telefon št. 85.

Hochenburger in Pittreich na delu.

Novoletna imenovanja v justici so vnovič pokazala brutalno krivičnost vladajočega sistema. Onemogočenje vsake obstrukcije v državnem zboru, kar si štejejo abotni naši klerikalci v veliko zaslugo, sta justični minister Hochenburger in graški višesodni predsednik Pittreich kvitirala, da sta pri novoletnem imenovanju pritisnila ob zid vse slovenske sodnike razen enega in pustila avanzirati same nemške sodnike. Kaj takega, kar sta si dovolila Hochenburger in Pittreich sedaj, se še ni zgodilo.

Obenem s temi nečuvenimi imenovanji se je zgodila pri ljubljanskem deželnem sodišču premembra v razvrsttvosti sodnega uradništva, ki tudi ni nič drugega, kakor namenoma in premišljeno storjena krivica slovenskim sodnikom na korist nemškim nacionalem.

Svetnik Boschek, zagrizen nemški nacionalec, ki slovenskega jezika še zmožen ni, tako da uganja pri obravnavah najsmesnejše jezikovne budalosti, je bil doslej dodeljen kazenskemu odelku. Ta mož nima skoro nobene civilne prakse in je notočno slabla moč, toda, ker je kazinot, ker je Nemec in nasprotnik Slovencev, zato mu hočeta Hochenburger in Pittreich zagotoviti nadsvetniško mesto v Graedu in prepredči, da bi v bližnjem prihodnosti v slovenski senati pri graškem nadodišču prisel kak Slovenec.

V ta namen sta se morala dva odlično kvalificirana slovenska sodna svetnika potisniti v ozadje. To sta svetnik Toplak in svetnik Kobler. Svetnik Toplak je bil iz civilnega prizivnega senata prestavljen na nižje mesto, v prvi civilni senat, svetnik Kobler pa je iz civilnega seata prestavljen h kazenskemu odelku na mesto mlajšega Boscheka.

Ta krivica je toliko hujša, ker je obče znano, kako daleč prekašata svetnika Toplak in Kobler protežiranega Boscheka v vsakem oziru, tako daleč, da se jima reva Boschek še primerjati ne more.

Hochenburger in Pittreich sta pač vedno dosledna v preganjanju in zatiranju slovenskih uradnikov. Tako kruto in brezobjizno, kakor sedaj, pa se justična uprava že dolgo ni upala nastopiti, celo ne na Kranj-

skem. Nemško tiranstvo v justični upravi na Kranjskem je prikelo do vrhunca. To je pač samo mogoče, ker so klerikalci vsak nastop narodno - napredne stranke zoper te nečuvene razmere v sodni upravi spodkopavali in vedno, če ne drugače, pa s popolno pasivnostjo dajali podporo in potuho nemškemu sistemu v pravosodju, da bi za to svoje »lepo obnašanje« dobili koncesij in plačila na drugih poljih. Solidarni volji slovenskih poslancev bi se vlada pač ne mogla ustavljati, a dasi se pri sodni upravi ne gre za nobeno strankarstvo, nego le za skupno narodno korist, so se klerikalci vedno odtegnili vsakemu skupnemu nastopu ter prizadevanju narodno - napredne stranke še škodovali. Klerikalci izda vsak čas narodno korist, če dobi kakor koncesijo za svojo stranko — zato pa lahko Hochenburger in Pittreich divjata kakor hočeta.

Uradno preganjanje na rodnih kolkov.

Poštno ravnateljstvo v Graedu se je torej osmeliло izključiti iz poštnega prometa dopisnice, na katerih sta naločena narod.kolka »20./IX.« in »Ptuj«, in v Celovcu, Celju in drugod vracajo poštni uradi take dopisnice z opomnjo: »Gemäss den Bestimmungen des Briefposttarifes Seite 37, Absatz 2, von der Postbeförderung ausgeschlossen.

Ta določba pisemskopoštnega tarifa, na katerega se poštni uradi sklicujejo, se glasi:

Es ist verboten ausser den Frankierungsmarken den Korrespondenzkarten irgend welche Gegenstände beizufügen oder anzuheften. Jedoch können Name und Adresse des Empfängers, sowie Name und Adresse des Absenders auf aufgeklebten Etiketten angebracht sein, welche im ausländischen Verkehr die Ausdehnung von zwei zu fünf Zentimeter nicht überschreiten dürfen. Auch ist es gestattet auf der Rückseite und auf dem linken Teil der Vorderseite dünne Papiervignetten oder Photographien aufzukleben, im Verkehr mit Ungarn, dem Occupationsgebiet und Deutschland sind auch anderweitige Aufklebungen auf der Rückseite und auf der linken Hälfte der Vorderseite zulässig. Die Abbildungen müssen sich von den Post- und Stempelmarken in Farbe,

Proti temu postopanju poštnje uprave sta dani dve sredstvi za obrambo naših pravic: Družba sv. Cirila in Metoda ima kot založnica narodnih kolkov pravico do pritožbe in upamo, da jo uporabi, napredne poslanice pa prosimo, naj v državnem zboru ter v kranjskem deželnem zboru spravijo to zadevo na razgovor.

Form und Grösse so auffallend unterscheiden, dass sie mit diesen nicht leicht verwechselt werden können. Auch darf durch die Art ihrer Anbringung z. B. um die Postmarke oder neben ihr die Prüfung der Echtheit und Unversehrtheit der zur Frankierung verwendeten Marken nicht erschwert werden. Die Angaben können auch auf Zetteln, die mit der ganzen Fläche aufgeklebt sein müssen, angebracht sein. Korrespondenzkarten, aus deren Inhalt sich die Absicht von Unanständigkeiten, Ehrenbeleidigungen oder sonst strafbaren Handlungen ergeben oder auf denen Abbildungen oder andere Zusätze angebracht sind, die einen unanständigen, ehrenrührigen oder politischdemonstrativen Charakter haben, werden von der Postbeförderung ausgeschlossen.

Na to določbo pisemskopoštnega tarifa se je torej obesilo nemško nacionalo grško poštno ravnateljstvo, na podlagi te določbe je izključilo od poštnega prometa dopisnice, na katerih sta prilepljena kolka »20./IX.« in »Ptuj«.

Poštno ravnateljstvo grško je zvijačno interpretiralo zgoraj citirano določbo poštnega tarifa. Po jašnem besedilu določbe so izključene le podobe, ki imajo nespodoben, razžaljiv ali političnodemonstrativen značaj. Tega pa narodna kolka »20./IX.« in »Ptuj« cisto gotovo nimata. Kaj je pa na številkah »20./IX.« ali na imenu »Ptuj« političnodemonstrativnega? Cisto nič!

Poštna uprava ima pri takih podobah pravico in dolžnost preiskati, kaj je na podobah samih političnodemonstrativnega, ne pa, kaj bi si utegnil pri teh podobah kdo misli. Nadveh številkah in na enem krajevnem imenu ni in ne more biti nič političnodemonstrativnega in zato je izdana prepoved nezakonita in je držno kršenje postave.

Proti temu postopanju poštnje uprave sta dani dve sredstvi za obrambo naših pravic: Družba sv. Cirila in Metoda ima kot založnica narodnih kolkov pravico do pritožbe in upamo, da jo uporabi, napredne poslanice pa prosimo, naj v državnem zboru ter v kranjskem deželnem zboru spravijo to zadevo na razgovor.

Premembe v armadi?

Po listih je te dni krožila vest, da je prestolonaslednik nadvojvodja Fran Ferdinand spisal obširno kri-

tiko lanskih cesarskih manevrov na Moravskem, katerih se je udeležil tudi nemški cesar. Kakor znano, so se ti cesarski manevri uprav žalostno obnesli. Severno armado je komandiral nadvojvoda Evgen in kadar je pač tradicijalno, je tudi zmagal nad južno armado, ki jo je komandiral navaden general. Cesarev zet je pri teh manevri komandiral kavalerijsko divizijo, ki je bila v tej »vojni« popolnoma uničena.

Strokovnjaki so bili edini v svoji sobi: da je bila to resnica bitka, bi bila avstrijska armada doživel strahovito katastrofo; s to bitko bi bila izgubila celo vojno.

Avstrijskim narodom se je ta izid cesarskih manevrov seveda prikrival. Pri nas pač velja mnenje, da davkoplačevalci ne smejo imeti jasnega znanja o akcijski zmožnosti armade, nego da jo morajo molče občudovati. Da je to mnenje krivo, tegu pač ni treba šele praviti.

Zdaj je prestolonaslednik o teh manevrih izdal kritiko in ta kritika se vjem popolnoma s tem, kar so strokovnjaki pisali v inozemskih listih. Po verodostojnih poročilih je prestolonaslednikova kritika jako ostra in vlaž splošno mnenje, da se zgodde v kratkem velike premembe v avstrijski generaliteti. To pomeni, da bo penzijski etat zopet zatno obremenjen, sicer pa se po naši sobi ne bo dosti predragačilo.

Zanimivo je pač še nekaj. »Echo de Paris«, ki je navadno jako dobro informiran, je mnenja, da je prestolonaslednikova kritika inspiriral nemški cesar, ki je bil pri omenjenih manevrih sam navzočen in ki so ga spremljali prvi nemški generali.

Nehote se vsiljajo pri tej vesti človeku vprašanje: Kaj je zdaj nemški cesar prevzel že vrhovno poveljstvo nad avstrijsko armado?

Poslanec dr. Rybař o latiničaciji naših cerkva.

Iz Trsta, 2. januarja.

Na Silvestrov večer je bil priredil tržaški »Sokol« zabavo, ki je kaj prekrasno uspel in katere se je udeležilo ogromno število tržaških Slovanov, tako, da je bila velika dvorana in galerija »Narodnega doma« natlačeno polna.

Prehod v novo leto je predstavljala živa slika, sestavljena iz Sokolov in Sokoliev v kroju, na čelu jim

starosta, poslanec dr. Rybař, ki je imel na ogromno množico obojega spola prekrasen novoleten nagovor.

Gospod poslanec je najprej omenil razveseljivo in dosledno napredovanje sokolske ideje na tržaškem ozemlju, na kar je prešel na politično polje. Rekel je, da se mej avstrijskimi Slovani vedno bolj glasno čeju željo po združitvi vseh in skupnem nastopu proti skupnemu sovražniku Slovanov, do cesar je upati, da prej ali slej gotovo pride.

Governik je na to v iskrenih besedah pozdravil hravtski in srbski narod, rekši, da bo o sijajni zmagi Jugoslovjanov nad skupnimi našimi klevetniki govorila — zgodbina. — Obrekovalci in razni denuncijanti so hoteli spraviti v grob Jugoslovane, ali bog je še pravičen, kajti ni dopustil, da bi se bila ta krivica zgordila. Jugoslovani vstajajo s ponim čelom, a v politični grob padajo osramočeni — nekoji drugi!

Dr. Rybař je na to omenil politično delovanje tržaških Slovencev in njih napreddek, katerega se naši narodni nasprotniki tako grozno boje. — Napredovalci bomo še bolj — je vskliknil govornik — ako bomo sledili in nadalje skupnemu cilju, ako se bomo borili za svoja prava in obstoj z druženimi močmi proti našim neizprošnim sovražnikom! (Viharno odobravanje!) Nadalje se je govornik v zelo ostrih besedah dotaknil najnovije gonje proti slovanskiemu bogoslužnemu jeziku in njega izganjanju iz istrskih cerkva.

Ob času volitev — je zaklical — se je razlegal glas tržaških in istrskih Slovanov širom naše domovine in daleč preko njenih mej. Ta glas je pretresel naše sovražne obojih vrst in prestrašil tudi one eksponente, ki naj bi bili predstavitelji cerkve in vere. Ti poslednji so se zbalili, da bi naš glas — kar pa po njih mnenju seveda ne sme biti — dosegel samo nebo, zato so se zaklenili preprečiti, da bi se naš glas dvigal v višine ter se pridružili v gonji proti nam, našim političnim preganjalcem.

Cerkvene oblasti so izdale ukaz, da narod naš ne sme bogu na čast prepevati in moliti v hiši božji v svojem jeziku, temveč v jeziku, njeni nerazumljivem. Kakor se šopiri italijančina izvečine po vseh javnih uradih in institucijah Trsta in Istre, tako naj se šopiri latinčina po vseh naših cerkvah! To je parola cerkevnih zatiralcev našega jezika!

drugimi lepimi inozemskimi rastlinami so se vile po salonu stezice, označene z baržunastimi preprogrami. Večina teh stez skozi ta gozd rastlin je vodila ali na sredo salona, kjer je bila pogrnjena bogato obložena miza, ali pa v steklen balkonček, tihov zavetišči takih, ko so vsa za trenotek radi sami. V kotu na levo od vrat je bil glasovir. Domača hči Elvira je izvabljala iz strun mehke, sanjave, razkošne zvoke, nek gospod pa je dodajal svoje sonorne, v srce segajoče glasove v čistem baritonu.

Na miglaj tovarnarja poda vsak gospod svoji domi roko in jo poveče k mizi na prostore, označene na meniju, ki je bil na vsakem krožniku.

Tiho se je pričela razkošna večerja, malo se je govorilo, pa še to skrajno konvečionalno, le toliko, kolikor so bili kavalirji dolžni, pozbavili svoje dame, da ni nastal molk in kolikor se je čutil kdo poklicanega požaliti to in ono jed. Ko pa je odmašil sluga nekaj steklenic rdečega burgundeca, zlatega mozeljskega in renskega vina ter solnčno gorkoto vsebujoča kaplandška vina, konstancejo in sherry, se ni bilo več treba truditi, da se za hip prezene mučno tihoto, ampak so se duhovi razvneli in jesiki sami od sebe razvezali. Začelo se je s »solodnim«

jevoljen zmaje z glavo in naglo odide v tovarno na delo.

Kakor megla ali senca se je vlačila blela bolna žena okrog ognjišča in kuhalo borno kosilce, ko nenadoma prineso v nosilnici širje može Težaka domov. Ni se zavedal, le stekal je, obraz mu je bil zmečkan in ves črn, raz prsi je bila koža potegnjena, leva noga dvakrat zlomljena. Onesvestila se je slabotna žena. Ko pa pride k sebi, ji povedo, da ga je nekam čudno zamišljenega, zgrabil transmisiji jermen in ga hitro potegnil trikrat, širkrat med kolesljem skozi. Potolažilo jo, da pride takoj tovarniški zdravnik in odide.

Zena je moža klicala, zmuivala, močila mu usta in otroke svarila, naj ne plakajo preveč na glas, češ da to bolniku hudo de. Kar se nenadoma zdravnik, široko odpre velike oči, silno se skloni, poljubi ženo,

'Ali tem poslednjim je dal naš narod po Istri sam zaslužen odgovor. Preganjalem slovanskega bogoslužja iz božjih hramov naj bo pa tudi s tega mesta povedano, da se mi takim naredbam nikdar pokorili ne bomo! Ako prepode naš jezik iz hramov božjih, bomo tudi mi zapustili latinske cerkve in šli molit boga tja ven in prosto zeleno naravo, kjer se kroginkrog razprostira tajinstvena hiša božja, kjer v naši molitvi nas ne bo nikdo preganjal in nikdo nadleževal.'

Preganjalec našega jezika naj si zapomnijo, da se v tem pogledu ne odmankemo ne pred kakim nemškim škofom, niti ne pred avstrijskimi orožniki!

Viharno odobravanje množice, vsklikanje in živoklici so bili priča, kako iz sreča je govoril vsem navzdeč dr. Rybař. Vojaška godba je intonirala »Hej Slovani«, Sokoli na odru so sneli čepice in peli z godbo, a množica naroda je stojalo poslušala in si potem stiskajo roke voščila eden drugemu vse dobro.

Deželni zbori.

V nižjeavstrijskem deželnem zboru so, kakor se je že poročalo, nemški nacionalci vložili predlog, da bodi nemščina edini učni jezik na ljudskih in meščanskih šolah v tej kronovini. Krščanski socialisti pa ne soglašajo s tem predlogom, ki bo vsled tega propadlo. Pravijo, da se je že dovolj storilo za nemški značaj kronovine z znanimi jezikovnimi zakoni. — Veleposestniki nameravajo v kratkem vložiti predlog, da se dajejo poslaneem pavšalirajo. Poslaneem bi dobili na leto 1500 do 2000 K.

Križna na Ogrskem.

Lukács bo torej vendarle novi ministrski predsednik. Imenovanje se objavi še po prihodnji avdijenci. Odločilna avdijencia je bila včeraj dopoldne, trajala je pet četrt ure. Po avdijenci je povedal Lukács zastopniku oficijelne »Budapester Korrespondenčne« sledče: »Cesar je vse moje predloge potrdil in mi je poveril nalogo glede sestave kabine začeti potrebna pogajanja. V smislu cesarjevega naročila se podam v Budimpešto in bom vladarju v par dneh predložil ministrsko listo.«

Kabinet bo sestavljen najbrže tako-le: predsedstvo in finance Lukács, justica bivši minister Erdely, notranje bivši drž. tajnik Jakobffy, honved sekc. šef Hoffmann, poljedelstvo bivši drž. tajnik Feher, hrvaški minister Josipovich, trgovstvo grof Szerenyi in minister a latere bivši reški guverner grof Szapary. Ljudska stranka bo novo vladu podpirala. Stranki neodvisnosti tudi nista nenaklonjeni novi vladni. Lukács v parlamentu ne bo predložil nove izdemitevine predloge, temveč ono, ki jo je predložil že Wekerle.

Kreta.

Iz Londona se poroča, da je ministrski svet sklenil poslati štiri angloške vojne ladje iz Gibraltarpa kralju Edwardu VII. da varujejo turško suvereniteto na Kreti.

Grško.

Vesti o nameravanem odstopu grškega kralja še vedno nočajo potihni. Pariški list »Liberté« pa temu nasprotno prinaša sledečo izjavno kralja Jurija: »Pojdem le tedaj, če izprevidim, da si narod želi mojega odstopa; doslej pa ni videti, da bi na red to želel.«

Ščebetanjem, ki je pa potem naraščalo in prekipevalo v razmerju praznečih se steklenic.

Dolgo je trajala ta večerja. Ko se je pa končala, je začela ugibati družba, kako zabavo naj pričeno, da si preženo čas do takrat, ko se prične ples. Predlagalo se je to in ono, toda zoper vsako zabavo se je oglasil tu ali tam kak pomislek. Kavalir domače hčerke Elvire predlaga, naj poskusijo s spiritizmom. Splošno odobravanje je sledilo, mlajša hči Martina pa je samega veselja stopicala in skakala, da so odletavala kratka krila od kolen.

Hitro so dobili okroglo mizo in postavili zraven staro šolsko tablo, na mizo pa papir in svinčnik. Bančirjev sin iz mesta, ki je pred kratkim še praktirjal pri prijateljski banki v Curihi, kjer je mnogo pečal s spiritizmom, na katerega je prisegal, je prevzel aranžma. Nastane vprašanje, katerega duha naj citirajo. Elvira predlaga, naj se pozove duha pred osmimi dnevi v njihovi tovarni ponesrečenega Janka Težaka. Aranžer je bil s tem silno zadovoljen, češ, da je osmi dan po smrti najugodnejši.

Posegli so, položili roke ob rob mize, da so se dotikalni vsi prsti in pogasnilni luči. Marsikaki dami je bilo čudno pri sreču, da se je pomak-

Ljubljanski občinski svet.

Ljubljana, 4. januarja.

Ljubljanski občinski svet je v svoji današnji seji pod predsedstvom župana Hribarja rešil one točke, ki so ostale nerešene na seji dne 31. decembra.

Predsedstvena naznanila.

Iz Prage je povodom smrti bivšega podžupana dr. Bleiweisa viteza Trstenškega brzjavno kondoliral župan dr. Groš.

Rodbina pokojnega dr. Bleiweisa se zahvaljuje županu in občinsku svetu za izraze sožalja in za večne na krsto pokojniku.

Dr. Fran Zupanc je daroval za mestne ubožce 50 K mesto vence na rakev pokojnega dr. Bleiweisa.

Povisanje plač pomožnim uradnikom in uradnicam.

Imenom personalnega in pravnega odseka poroča obč. svetnik Milohnova o dopisu županovem glede preuredbe plač pomožnim uradnikom in uradnicam mestnega magistrata. Poročevalce predlaga, naj se za pomožno uradniško osobje na magistratu zahteva to, kar se zahteva drugje; prednost imajo oni z maturo srednje šole. Dnevna plača se odmeri po dobi službenih let in sicer prvo leto po 2 K, drugo leto po 2 K 50 v. tretje 3 K, četrto 3 K 50 v. in peto 4 K. Po petih letih postane vsak pomožni uradnik, oziroma uradnica, če ni še prekoračil 55. leta starosti, magistratni oficijent v stalnem svojstvu in dobiva letne plače 1500 K, ki se polagoma zviša na 2100 K. Pomožni uradnik, ki dobiva že kako pokojnino ali miločino, ne more postati definitiven. Kdor ima sedaj višjo plačo obdrži kot osebno doklado znesek, za katerega je njegova plača višja od navadnih plač. Pomožna uradnica se ne sme omožiti; če se omoži mora takoj zapustiti službo. Vse določbe glede regulacije plač stopijo v veljavo s 1. januarjem 1910. — Vsi predlogi se sprejmejo brez debate.

Finančnega odseka poročila.

Proračun mestnega loterijskega posojila za l. 1910. s prebitkom 53.270 K, torej za 7578 K več nego lani, se odobri; istotako proračun amortizacijskega zaklada mestn. loter. posojila s končno številko 1.609.886 K. Odobri se dalje proračun splošnih ustanov, ki jih je 45. Pokritje znaša 19.146 K, potrebščina pa 18.672 K. Odobri se dalje proračun zaklada meščanske imovine s primanjkljajem 504 K. Poročevalci si pridržujejo pravico, da glede tega proračuna v tajni seji spregovorijo par besed o gospodarstvu.

Končno se odobri proračun mestnega ubožnega zaklada s potrebščino 131.437 K, h kateri bo morala mestna občina prispevati z 78.510 K. — Obč. svetn. Lenči želi, naj bi se vsaj onim ubožcem, ki dobivajo po 20 v na dan, zvišali prejemki; naj se tudi zvišajo doklade. Župan odgovarja, da se jo o tem že razmišljalo, kdaj pa se bo to moglo storiti, ne more reči. Na vsak način je potrebnega previdnosti.

Stanovanjski kongres.

Sklene se, da se mestna občina po odpisih udeleži mednarodnega stanovanjskega kongresa na Dunaju, na katerem bodo zastopane vse države in ki bo obravnaval vprašanja, kako dobiti zdravja, dobra in cene na stanovanja.

Imena novim ulicam.

V kratkem času bo ljudsko štetje, zato je treba glasom zakona

določiti imena določej še neimenovanim ulicam. Občinski svet sklene sledča imena: ulica za Peterčevim zidom pri pokopališču se imenuje: Samotna pot. Ob Šouvanovem travniku pri Koleziji: Zelena pot. Od Martineve ceste proti pokopališču: Savska cesta. Od Poljanske ceste ob dolenski železnici: V jami. Od Ceste na Rožnik proti Čonku: Večna pot. Steza ob železničnem prelazu v Rožni dolini: Pot na Rožno dolino. Pot za tobačno tovarno: Glinška ulica. Med Marčanovo in Paichljevo hišo na Mirju: Ulica rimske legije. Ob zahodni strani nove obrtne šole: Ivan Murnikova ulica. Nameravana ulica od Strelške ulice proti Ambroževem trgu: Dr. Valentin Zarnikova ulica. Ob severni strani obrtne šole: Obrtna ulica. Od Opekarške ceste na Rakovo jelšo: Pot na Rakovo jelšo. Od Opekarške ceste proti cesarskemu paviljonu v Mestnem logu: Cesta dveh cesarjev. Od Gline proti Pasjemu brodu: Cesta na Pasji brod. Pot med Sv. Petra cesto in Ilirska ulica: Malo steza. Južno od Paichljeve hiše: Marmontova ulica. Nameravana ulica med Tomanovo ulico in Dunajsko cesto ob I. državnim gimnaziji: Gajeva ulica. Trg pred justično palačo: Slovenski trg. Trg pred Šentpetrovim vojašnico: Stanko Vrazov trg. Trg pred Sv. Petrom cerkvijo: Hrvatski trg. Predlitna ulica se prekrsti v Dr. Pražákovo ulico po bivšem ministru Pražákovi, ki se je v ministrstvu vedno prav toplo zavzemal za Slovence. Ulica za vrtom jubilejne ubožnice dobi kot podaljšek Jenkove ulice tudijo ime; istotako dobi ime Gorupova ulica podaljšek te ulice na vzhodni strani obrtne šole.

Poročila šolskega odseka.

Odkloni se prošnja nekaterih šol za dotacijo za nabavo evetin in evelijenih stojal. Odobre se računi o prejemkih in izdatkih mestnega dekliskega liceja za l. 1909. in računi o porabi dotacije za božičnici na I. in II. mestnem otroškem vrtcu.

Poročilo direktorija mestne elektrarne.

Prošnji g. Ivana Beleta na Lemberški stezi za delni odpis troškov za zvezko njegove hiše z mestnim vodovodom se ugodil in se odpishe 100 K. Vsi troški znašajo 255 K. Proračun za l. 1910 izkazuje potkritja 187.620 K in potrebščine 162.183 K; prebitek torej znaša 25.437 K in je za 1537 K večji od lanskega.

Poročilo direktorija mestne elektrarne.

Akumulatorska baterija št. II. se za daljno dobo desetih let zavarjuje za 3685 K.

Za preuredbo električne razsvetljave v nekaterih učnih sobah dekliskega liceja se dovoli kredita 175 kron. Odobri se proračun mestne elektrarne za l. 1910 s pokritjem 330.500 K in potrebščino 304.758 K ter prebitkom 25.742 K.

Slovenčeva sumničenja.

Obč. svetnik Turk vprašuje župana, kaj je resničnega na veste »Slovenca« glede slabega gospodarstva v mestni elektrarni. Župan odgovarja, da ne ve, kaj »Slovenec« misli s svojimi sumničenji. Le toliko lahko konstatira, da »Slovenec« mestno upravo načelno vedno napada. Tudi napad na mestno elektrarno je iz trte izvit. Ob tej priliki omenja, da je došlo magistratu od dež. odbora kranjskega neko uradno povpraševanje, na katero se je odgovorilo. V kolikor se to povpraševanje tiče elektrarne, prečita župan vprašanje dež. odbora in odgovore

polglasno, toda presrečno tako - le mrmarali:

»Janko, Janko, edini moj Janko, zakaj si zapustil mene, ki si me imel tako rad, zakaj si ostavil svoje nedolžne bedne otroke, da umiramo vsi gladu. Tisti, ki se jima na tem svetu dobro godi, ki živijo v razkošju in blaženosti, pravijo, da je po tem življenju drugo boljše življenje, da vživajo svojo srečo še naprej. Pa će je po smrti še kako življenje, Janko, Janko, tedaj te rotim pri živem bozu, pri neizmerni ljubezni, ki si jo gojil do nas, pri ljubezni, kakršne se nisem videla v nobeni družini, pri lepih, krasnih dneh, ki svet jih vključi bedi uživala, pri svojem zdravju in pri svojem telesu, ki sem ti oboje žrtvovala, te rotim: oglasi se, povej, kje dobim danes skorjico kruha, da otmem drage otroke lakote, povej, kje je zakopan kak zaklad, kake številke bodo prišle in kje najdem dobre ljudi, da se usmilijo mojih otrok in mene. Janko, srček dragi, nikar ne pusti, da poginejo gladu in mrzoni, za katere bi bil opetovan do življenje...«

Pritajen jok se čuje, veter zatuli, sneg se kar vsipiše, Janko pa se ne oglasi, pa kako naj se tudi oglasi, ko je ravno takrat zabaval razkošno, trdorčno gospodo s svojim prerokovanjem.

mest. magistrata. Eno vprašanje se glasi: Ali so zneski, ki so vpisani v proračun mestne elektrarne pod »raznimi dohodki« saldi ali samo prejemki? Odgovor se je glasil: Saldi. Drugo vprašanje je bilo: Ali so anuitete, ki so vpisane med izdatki, odklačilo ali samo obresti? Odgovor: Kakor že ime kaže, oboje; kajti anuiteta obsega obrestovanje in odplačevanje. Zopet drugo vprašanje: Po katerem merilu se dobivajo specielle rezerve; ali niso prenizeki? Odgovor: Niso. Na škodo dohodkom se že veliko preveč rezervira — tako se je izjavil odličen strokovnjak v električni stroki. Zopet drugo vprašanje: V katere svrhe so se porabile hranilni knjižice, ki so v prejšnjih proračunih izkazane, sedaj pa ne več? Odgovor: Kako so se porabile, je v bilanci dovolj dokazano. Novo vprašanje: Kako se je porabil čisti dobiček? Odgovor: V smislu sklepa obč. sveta. Na zahtevo, da naj se predloži računi za leto 1904, 1905 in 1906 je odgovoril mestni magistrat, da tega ne more storiti, ker bi za to delo moral najeti posebno pisarniško moč. Na razpolago pa so knjige na magistratu odposlanem dež. odbora. Skrivati ni treba nujesar, ker je vse v redu. Kdor ima voljo in zna bilance pravilno čitati, se lahko o tem prepriča.

Interpelacije.

Obč. svetnik Predovič vprašuje, kaj je z mostovi na Barju, ki jih je zadnja povodenje porušila. Misli, da bi bilo dobro, ko bi se mesto lesenih napravili kameniti ali pa železni. Župan odgovarja, da so vsaj glavni mostovi že popravljeni. Kar se pa druge želje interpelanta tiče, ima zadevo v roki že stavb. urad, le poročila še ni mogel izdelati, ker je z drugim delom silno preobložen.

Isti obč. svetnik interpelira glede slabega stanja v spodnjem delu Poljanske ceste. Posebno nekog ograjo v bližini nove domobranske vojašnice bi bilo treba odstraniti. Župan odgovarja, da se bo po možnosti vse potrebitno ukrenilo. Glede one ogroge se je sklepalo na eni zadnjih sej. — Nato župan javno sejo zaključi.

Dnevne vesti.

+ Kako dobro so informirani! »Slovenec« piše: »Ze pred leti so liberalci sami v občinskem svetu ljubljanskem slovensko sklepal o izpremembi ljubljanskega statuta in vodilnega reda, tako, da javnost še danes ne zna, kje da se nahaja tisti akt, ki so ga takrat ljubljanski »liberalni« mestni očetje sklenili.« Tako zavaja javnost pa vlada samo v uredništvu »Slovenca«, ker druga javnost ve, da leži dotedčni akt že dolgo časa pri deželnem odboru. Meseca decembra 1909 je deželni odbornik dr. Pegan nasvetoval, da naj se celi akt predloži deželnemu zboru. Če je bilo uradovanje deželnega odbora pravilno, moral se je ustavnemu odseku pri včerajnji seji predložiti z drugim materijalom tudi dotedčni akt mestnega sveta ljubljanskega!

+ Čudni nazorji »Slovenca«. »Če bi prodajal Pust v nedeljo gozd po zgoraj navedenih vsotah, določati bi moral Pust najmanj 5000 K!« — Gre se torej za neko zahrtno pogodbijo, po kateri bo moral Pust deželi plačati več nego 5000 K. O prodaji deželne imovine veljajo posebni zakoniti predpisi! Kdaj in kako je odobril deželni odbor to pogodbo? Samo na to vprašanje prosimo odgovora, drugega pa nič!

+ Nemškatarski poštni uradniki proti slovenskemu narodnemu kolku. Na poštah v Celju in Celovcu se nahajajo uradniki, ki ne morejo videti narodnih kolkov »Ptuj« in »20./IX. 1908.« Da zadoste svoji vse nemški strasti, vračajo dosledno vsa pisma in razglednice, ki so opremljene s tem narodnim kolkom, češ, da so takšne pošiljatve v smislu posemko poštrega tarifa, oziroma posebnega ukaza poštnega ravnateljstva iz poštnega prometa. O božiču in ob novem letu so prišli v Ljubljano celi kupi takih pisem in razglednic, ki so jih vrnili iz Celja in Celovca. Slučajno smo dobili v roke dve razglednice, ki so jih vrnili iz Celja in Celovca. Na obeh je prisilen narodni kolek »20./IX. 1908.« na levu sp

poštini znamk. — Iskrena zahvala mladim rodoljubom in njihovi poštovljivosti! — Živio! — Enako so darovale c. gojenke internata »Mladike« naši družbi večji zavitek rabljenih poštini znamk. — Iskrena zahvala!

— Popravek št. 512 obrambnega sklada družbe sv. Cirila in Metoda se glasi: Šentflorijanski farizeji v Trstu »pri Francu« via Ireneu della Croce, pristopajo k obrambnemu skladu z 200 K v spodbudo tržaškim rodoljubom kakor Miklavžev dar in odrinjejo prec 50 K.

— Odbor »Napredno polit. in izobraževalnega društva za kolizejski okraj« vabi somišljene na danasno domačo plesno veselico v vrtne salone »pri Levu«.

— Politično in prosvetno društvo za Krakovo in Trnovo priredi na dan Sv. Treh kraljev, ob 4. popoldne v gostilni gospoda Soklica, Konjuška ulica predavanje, h kateremu vabi vse svoje člane in prijatelje društva z rodbinami. Predaval bode občinski svetnik gosp. Matej Röthl o »Emonic«.

— Obeni zbor pisateljskega podpornega društva se bode vršili dne 21. januarja 1910 ob 8. zvečer v gostilni prostorij »Narodnega doma« z običajnim vsporedom. Na obilo udeležbo vabi odbor.

— Čehi in Slovenci. Dobri odnosi, ki so že od nekdaj vladali med Čehi in Slovenci, so se v zadnjih letih zelo poglibili in razširili. Vzajemno spoznamo drug drugega vedno bolj in ustvarjamo zdravo podlago za nadaljnje skupno realno delo. Prirejajo se češki izleti na Slovensko in slovenski na Češko, češki kapital se naseljuje med nami in nam pomaga pri našem delu z gospodarsko osamosvojitev, slovenska literarna dela se prevajajo v češčino in češka na slovensko, naše dijaštvvo v vedno večjem številu poseča češke visoke šole, odkoder prinaša novih idej v domovino, in zadržati smo celo imeli v Plzni slavnost v korist naši »Ciril-Metodovi družbi«, s predavanji o naših razmerah, naši zemlji in naši kulturi. Vsaka stvar gre seveda bolje naprej, če je sistematično urejena in organizirana. Pred leti že je nepozabni Jan Lega v Pragi ustanovil Československo društvo, ki je sistematično gojilo češko-slovenske stike in si je v tem oziru pridobilo neprečenljivih zaslug. Po Legovi smrti so to nalogu prevzela druga društva v Pragi: češki odsek Sloven. planinskega društva, sloven. akadem. društvi »Adria« in »Ilirija« ter »Svaz češskov. studentstva«, in izpoljujejo jo s hvalevredno vnemo. Pri nas v Ljubljani nimamo še nič sličnega, akoravno bi bila ravno tu taka korporacija zelo potrebna. V Ljubljani živi prav mnogo Čehov, in vendar žive skoro čisto zase; nismo se dovolj pobrigali zanje, in zato se morda ne čutijo pri nas tako doma, kakor Slovenec v Pragi. In dalje, ali smo mi o Čehih in o njih razmerah, o njih kulturi in njihovem delu takto poučeni, kakor oni o nas? Ali se je že kdo spomnil, da bi priredil tu v Ljubljani tako vrsto predavanj o Čehih, kakor so jih Čehi v Plzni priredili o Slovencih? To vse zato, ker naše skupno delo tu v Ljubljani ni organizirano. Ali kar se še ni storilo, se lahko še stori; kako in na kak način, to bo predmet prijateljskemu razgovoru, ki se vrši v ponedeljek, dne 10. t. m. ob 8. zvečer v restavraciji Narodnega doma. Iskreno so vabljeni vsi prijatelji češko-slovenske vzajemnosti, tako Slovenci kakor Čehi. Posebnih pismenih vabil ne bo. Vsak je dobrodošel!

— V včerajšnji notici »Slomskarji in klerikali« se naj čita mesto imena Jaklič pravilno Jeglič. Jaklič namreč iz lahko umljivih vzrokov ni hotel priti na ono zborovanje. Seveda, kaj briga Jakliča beda ostalega učiteljstva, samo da on sedi na gorkem in vleče mastne dohodek!

— 50letnico »Učiteljskega Tovariša« obhaja slov. napredno učiteljstvo dne 7. jan. 1910. Slovensko javnost opozarjam na list, ki izide imenovanega dne v jubilejski izdaji. Krepko se bori to glasilo našega učiteljstva za stanovske in šolske, kakor hkrati narodne in naše lastne interese. Dolžnost nam je, da se zanimamo za naša šolska vprašanja in težnje ter naše učiteljstvo podpiramo pri njega trdem boju. Zaman bi bil ves trud učiteljstva, da ne pripomore k njega boju tudi slovenska napredna javnost! Ni slovenska napredna javnost samo moralna dolžnost, temveč celo nje lastni interes, da podpira napredno učiteljstvo, ker v naprednem učiteljstvu leži naprednost šolstva in naroda. Ne s puhlo frazo »prijatelj učiteljstva«, temveč dejansko pokaže, da se zanima za šolska in učiteljska vprašanja s tem, da se vsi do zadnjega naročite na »Učiteljskega Tovariša« in podpirate po naprednih listih učiteljstvo v moralnem oziru, z naročnino pa v gmot-

nem osiru. — Da je ne bodo napredne gostilne in kavarne, kjer bi ne bilo tega pomembnega tehnika. Pokazimo, da slovensko napredno učiteljstvo ni osamljeno, da je z njim tudi slovenska napredna javnost, ki ga podpira in branii!

— »Slovenski Dom«, ki izide prihodnjo soboto, priobči poleg druge zanimive vsebine tudi podrobnosti o smrti cesarjeviča Rudolfa, po duhovniku pred tedni v Ameriki umrlega bar. Večere, ki je bil priča tragičnega dogodka v Mayerlingu. »Slovenski Dom« izhaja vsako soboto in stane za vse leto samo 3 krone. Naročnina se naj pošilja upravnemu »Slovenskemu Domu« v Ljubljani.

— Iz šolske službe. V višji pličini razred so pomaknjeni s 1. januarjem 1910. slediči gospodje in sicer iz drugega v prvi razred: Ivan Potrato, učitelj v St. Vidu pri Brdu; Josip Göderer, nadučitelj v Starem logu pri Kočevju, Ivan Lokar, nadučitelj na Hrušici, Josip Svetina, nadučitelj v Žalni; Ivan Okorn, nadučitelj na Premu; Florijan Rozman, učitelj v Krškem; Friderik Kaucky, učitelj v Kočevju; Josip Turk, nadučitelj v okrajinški šolski nadzornik v Novem mestu; Anton Čadež, katehet v Ljubljani; ga. Marija Cepuder-Zalesnik, učiteljica na Hrušici; ga. Neža Bregar - Droll, učiteljica v Zgornji Šiški; gdč. Frančiška Illerschitz, nadučiteljica v Ljubljani. Iz tretjega v drugi razred so pomaknjeni slediči gospodje: Andrej Lah, učitelj v Nevljah; Josip Korošec, nadučitelj v Mošnjah; Friderik Pehani, nadučitelj v Trebnjem; Teodor Schuller, nadučitelj na Raketu; Alojzij Šežan, učitelj v Mavčicah; Peter Sire, učitelj v Mengšu; Pavel Šile, nadučitelj Žirih; Fran Punčuh, nadučitelj na Vrhpolju pri Vipavi; Ivan Cvirk, nadučitelj v Leskovcu; Rudolf Horvat, nadučitelj v Zagorju; Fran Ivanc, učitelj v Kranju; Tomaž Bitenc, učitelj v Dragatušu, Bernard Andoljšek, nadučitelj v Litiji; Fran Kopitar, učitelj v Šmihelu pri Novem mestu; gdč. učiteljice: Izabela pl. Födransperg v Vevčah, Marija Roos v Kranju, Ivana Dolinar v Višnji gori, Gizela Ekel v Novem mestu in ga. Amalija Koncilja-Bauer v Božjakovem. — Iz četrtega v tretji razred so pomaknjeni slediči gospodje: Friderik Repovš, učitelj v Tržiču; Leopold Marn, učitelj v Skocjanu; Ivan Levstik, učitelj v Zagorju; Karel Hlebec, učitelj na Ubeljskem; Anton Sila, nadučitelj v Brusnici; Ivan Štrekelj, učitelj na Vrhniku; Ludovik Dermelj, učitelj v Cerknici; Fran Fabine, učitelj v Švibnju; Viljem Zirkelbach, učitelj v Podbrezju; Vincencij Zahraštnik, učitelj v Škofji Loki; Adolf Harmel, učitelj v Cerknici; Ivan Petrovič, nadučitelj v Kranjski gori; Fran Kuhar, učitelj v Domžalah; Anton Turk, nadučitelj pri Sv. Križu; Ivan Kocijančič, nadučitelj v Bučeči vasi; Friderik Praprotnik, učitelj na Homcu; Jos. Ambrožič, nadučitelj v Čatežu pri Krškem; Andrej Škulj, nadučitelj v Tržiču; Matevž Peterlin, učitelj v Dobrepolju; Jos. Sbaschnik, učitelj v Nemški Loki; Fortunat Lampret, učitelj v Trnovem; Jos. Lipovec, nadučitelj v Bukovju; Julij Čenčič, nadučitelj na Vremu; gdč. učiteljice: Frančiška Mikec v Žužemberku, Evgenija Kalan v Postojni, Marija Fajdiga v Smartnem pod Smarno goro, Evgenija Lapajne v Senožečah, Julija Jaklič, Amalija Preve na Koroški Beli, ga. Matilda Achatz - Gorjane v Srednji vasi pri Kočevju, Marija Žgur v Tomišlu, Frančiška Valenčič v Starem trgu pri Ložu, Marija Drenik na Kalu, sedaj na gluhenemnicu v Ljubljani, Marija Detela v Ljubljani, ga. Marija Levstik - Hecking v Zagorju, Julijana Kos v Želimljah, Ana Pfeifer in Zofija Kalan v Kostanjevici, Marija Curk v Razdrtem, Marija Carli v Mrzlem polju, Zofija Grundner v Tržiču, Ana Mally na Primskovem in Marija Barle v Prečni.

— Iz poštne službe. Poštenu

nadkomisarju dr. Ivanu Slejkotu je podeljeno mesto poštnega tajnika. Poštni komisar Angelo Pojani je imenovan za poštnega nadkomisarja. — Gerlovič zopet izizza. Studije nam sicer, da smo prisiljeni pečati se že zopet s slavnoznamenim vladnim detektivom Gerlovičem, toda v interesu vse javnosti je, da osvetlimo nastop in skrajno nespodobno obnašanje tega vladnega organa. Na novega leta dan se je zabavala večja družba v neki gostilni blizu vlade na Rimski cesti. Bilo je navzočih tudi več dam in otrok. Pri eni sosednih mizah pa je popival Gerlovič s tremi drugimi tovariši. Obnašanje te četvorice je bilo že od kraja nad vse izvajajoče in vsi navzoči so se spodkali nad njihovim vedenjem. Višek predprznosti pa je doseglo njih obnašanje, in v tem se je odlikoval posebno Gerlovič, ko je začel hruliti goste, sedeče pri sosednih mizah. Ker so ga

le ti popolnoma ignorirali, držali se je priti celo k drugim mizam, kjer so sedede tudi dame in polival s svojim kozarjem. S svojimi tovariši in proti sosednim mizam je govoril tako nemranno, da se je čuditi, da ni izkupil takih kakor pod Rožnikom. Slavni vladni in baronu Schwarzu pa le čestitamo, da ima take ljudi, ki uživajo njegovo naklonjenost. Na razpolago je več prič, ki bodo lahko potrdile vse, kako skrajno nesramno se je vedel omenjeni detektiv. Njemu pa svetujemo, da naj stresa svoje svinjarije v družbi enakih kompanjonov, mirne in spodobne ljudi pa naj pusti v miru! Le skrajni potrežljivosti ostalih gostov se ima zahvaliti, da ni dobil plačila, kakršno je zahteval s svojim obnašanjem.

— Na novega leta dan so bili nekateri klerikalni petelin takto nadeleni, da so v gosji vrsti korakali iz slaboglasnega »Uniona«, kjer se morajo ljudje z revolverjem braniti pred klerikalnimi napadi, v - kazinsko »švemo«, kjer je pusti Francelj tako »hajlal«, da je bil ves hri pav.

— Klub ljubljanskih akademikov naznanja, da se vrši njegov običajni plesni večer v soboto, dne 8. t. m. v malih dvorani Narodnega doma.

— Na občni zbor akad. fer. društva »Sava« opozarjam, ki se vrši jutri, v četrtek ob 10. dopoldne v zgornjih prostorijih restavracije »pri Roži«. Gostje, ki se zanimajo za našpredruštva, dobrodošli!

— Pevski zbor »Glasbene Matice« v Ljubljani priredi svoj plesni venček v sredo, dne 12. januarja 1910 v zgornji veliki dvorani »Narodnega doma« v Ljubljani. Svira slav. »Slovenska Filharmonija«. Začetek ob 8. zvečer. Toleta promenadna. Vstopnina: Za člane pевскога zбора »Glasbene Matice« in dijake 1 K, za nečlane 2 K. — Vstopnice se dobivajo v trafiški gospes Cesarkove v Šelenburgovi ulici in na večer plesnega venčka pri blagajni.

— Sportni ples. Na razna vprašanja izjavlja odbor, da so se vabila razposlala samo članom, to pa le radi tega, da se preprečijo vse neprijetne pomote, ki so bile sicer pri sličnih prireditvah v Ljubljani vedno neizogibne. Odbor vabi tem potom vse znance kluba in prijatelje športa ter prosi svoje člane, da povsod širijo zanimanje za to prireditev. Z dekoracijami v veliki dvorani se je že pričelo ter si je zabavni odsek nadaljal na logu tudi v tem oziru vzdružiti ples ne le na lanski višini, temveč po možnosti zunanjih vtič plesa letos še povečati. Oziralo se je na vse stroke športa, ki jih goji klub in upa dekoracijski odsek, da se bodo v tem okviru zdržali vsi klubovi odseki v prav veseljem plesnem razpoloženju.

— Slovensko delavsko pevsko društvo »Slavec« v Ljubljani priredi v nedeljo, dne 9. januarja 1910 zavetni večer s plesom v veliki dvorani »Narodnega doma«. — Spored: I. Petje: 1. H. Volarič: »Novinci«, zbor 2. a) A. Hajdrich: »Pri oknu sva molča slonova, b) I. Majer: »Tičica«, četverospeva, pojo gg. Dražil, Tekavec, Bogataj in Lebar. 3. A. Nedved: »Kranjska dežela«, baritonos pesev s spremljevanjem klavirja, poje gosp. Vouko. 4. F. S. Vilhar: »Na vrelu Bosne«, zbor z baritonos pesevom g. Vouka. II. Komični prizor: Potujoča koncertna kapela Kostumiran humorističen prizor za moški peterospev s spremljevanjem klavirja. III. Godba: Pomnoženi »Ljubljanski sekstet« na lok. Po končanem sporedu, pred polnočjo in po polnoči: ples. Do otvoritve plesa bodo v dvorani mize pogrnjene. Začetek ob pol 8. zvečer. Konec ob 4. zjutraj. — Vstopnina: Za člane 50 vin., za nečlane 1 K, za 3 osebe ene obitelji 2 K 50 vin.

— Slovensko pevsko društvo »Ljubljanski Zvon« opozarja svoje društvenike, kakor tudi ostale cenigospode plesalce, ki prihajajo k plesnim vajam, da se vrši prihodnja plesna vaja jutri (na praznik) dne 6. t. m. ob 3. popoldne v društvenih prostorijah, Narodni dom, I. nadstropje, desno.

— Knjige »Matice Hrvatske« za leto 1909 so pravkar došle in se dobre na domu podpisane vsak dan, izvzemši nedelje in praznike, od 10. do 12. ure dopoldne in od 1. do 4. popoldne. Izkazati se je treba s poboticno. Zaeno se tudi pobira članarina za leto 1910 v iznosu 4 K. — Fran Podkrajšek, poverjenik »Matice Hrvatske« za Ljubljano, Resljeva cesta 24.

— Monakovski glasbeniki so preteklo nedeljo priredili v dvorani nemškega filharmoničnega društva koncert. Dasi so naši Nemci delali za ta koncert veliko reklamo in so agitirali za udeležbo takoreč od hiše do hiše, vendar je bila koncertna dvorana skoraj do polovice prazna. Kje je ostalo to pot da skupina Publikum, s katerim se naši Nemci tako radi ponašajo? Sicer pa tudi prireditev sama ni bila nič posebnega in proizvajajo posameznih

koncertnih točk ne zaslužijo tiste hvale in slave, ki jo pojo nemški lisi. Neki strokovnjaki, ki se je udeležil koncerta, je izrekel o njem tole sodbo: Monakovski glasbeniki impozirajo samo po številu, igrajo pa nečisto in brez vsakega temperamente. Z dunajskimi glasbeniki, ki so lani priredili koncert v Ljubljani, se ne morejo meriti.

— Vajenska skupina »NDO« priredi v tekočem mesecu svoj IV. zavetni večer, nakar že danes opozarjam slavno občinstvo. Na sporedu je med drugim tudi gledališka predstava.

— »Laibacher Zeitung« je priobčila »Preklic«, ki je uprav ginaljivo sestavljen in ki zasluži, da ga ponatisnemo v izvirniku. Glasil se takole: »Mit Bezug auf die Notiz vom 27. Dezember 1909 mussten wir protestieren, dass der verstorbene Johann Juvan, k. k. Finanzwach-Oberaufseher, nicht nur ein starker Alkoholist, sondern auch ein herzensguter und wohltätiger Mann war, dass er Armen gewöhnlich Bittgesuche und Schriften aus Mitleid geschrieben hatte, deshalb hat ihm der liebe Gott in der letzten Stunde die Gnade der letzten Ölung durch den Dompfarrer Herrn Kanonikus Erker verliehen. Die tieftrauernden Angehörigen. — Ti ubogi Janez Juhan!«

— Restavracijo »zum bairischen Hof« prevzame z mesecem februarjem g. Stefan Bergant, dosedanji gostilničar v »Jugoslovanski restavraciji«. Tako je prešla važna doslej »hajlovska« gostilna v narodne roke! Priporočamo novo slovensko gostilno, zlasti, ker je g. Stefan Bergant vedno odkrito priznaval svoje narodno mišljenje.

— Podraženje usnja in čevljev. Po poročilu zadnje »Frankfurter Zeitung« so vse velike tvornice čevljev v Nemčiji s prvim januarjem t. l. zvišale cene svojim izdelkom. V svojem tozadnem cirkularju pravijo, da so z ozirom na sedanj teški položaj, v katerem se nahaja čevljarska industrija, vsled visokih cen usnja, katere niso še nikdar tako visoke, primorani cene zvišati. — Tudi nekatera avstrijske tvornice so že podražile svoje izdelke. Umetno je, da bodo tudi pri nas čevljari nekoliko zvišali svoje cene. Ker pa širša javnost do sedaj še ni imela prilike napraviti si jasne slike o nastali draginji usnja in usnjatih izdelkov, nam je tvrdka K. A. Kregar v Ljubljani poslala nekaj podatkov, vzetih iz statistike o podraženju surovih kož ene največje avstro-ogrške tvornice v pretečnih 14 letih. Cena surove koži je bila 1896. l. za 1 fnt 31 vin., 1897. l. 33¹/₂ vin., 1898. l. 36 vin., 1899. l. 37 vin., 1900. l. 38¹/₂ vin., 1901. l. je padla cena na 36 v. in se je leta 1902. zopet povzpela na 38 vin., l. 1903. se je zvišala na 42 v. leta 1904. na 45 vin., leta 1905. na 48¹/₂ vin., leta 1906. pa je cena skočila na 61¹/₂ vin., letu 1907. je padla zopet na 54 vin., leta 1908. pa na 49¹/₂ vin., ter je v letu 1909. dosegla najvišjo ceno, 62 vin. Torej se je cena surovega blaga zvišala v zadnjih 14 letih ravno za 100% ali za enkratliko kakor je bila l. 1896. Gotovo je tudi, da so med časom postale delavske moči dražje kakor tudi vsi pripomočki, kateri se rabijo pri strojenju. Z ozirom na predidočo statistično navedbo pa je za vsakega posameznika lahko umevno, da bo vsled nastale draginje surovih kož, kakor tudi delavske moči, tovarna zvišala svoje cene, prodajalec jih bo z

Monakovega, in Remigij Auchler, star 51 let, delavec iz Bodmanna na Bavarskem. Sodišče ju bo po najbrže poučilo, da metoda »imenitnega« nemškega državnika, aristokrata in »dvorjana« kneza Eulenburga vendar le ni ni prava in jima v premisljevanju vsega tega prisodilo par mesecev.

Proti latinizaciji v cerkvah. V nedeljo, 2. januarja, je buzenski župnik Kurelič prvci po škofovem nalogu zapel v buzenski farni cerkv v latinskom jeziku. Ko se je to zgodilo, se je cerkev, ki je bila natlačeno polna vernikov, spremenila v pravo mravljišče. Vse je drlo proti izhodu, in v petih minutah je bila cerkev prazna. Ko so videli buzenski italijaniši in socijaldemokratje, da naše ljudstvo zapušča cerkev, so šli oni, ki prej nikdar ne prestopijo cerkevnega praga, v cerkev in za oltarjem peli v latinskem jeziku. Mej pevci so bili najhujši brezverci, irredentisti in socijalisti. Sam vodja socijalistov, neki Piero Patacila, je imel v rokah mašne bukvice in kričal latinsko, da se je vse kadilo. Res, lep socijalist! Komedija je nastala mej mašo taka, da so razne italijanske barebure kar kričale zunaj cerkve: Teatro, teatro! Hrvatsko ljudstvo se je soglasno izreklo, da ne pojde več v cerkev, dokler se škofova naredba ne prekliče. V Vodicah in bližnjih župnih ni bilo vse božične praznike maše. Ljudje pravijo, da ker jim je oslava višnjih Bogov prepovedano, ne bodo pa nikdar poslušali »Glorie«. V Vodicah bo na prazniški Sv. Treh kraljev velik javen shod, kjer bo ljudstvo protestiralo proti krivičnemu ukrepu cerkvene oblasti in dalo javno duška svojemu ogorenju. — Res lep sad rodil naredba nemškega škoфа Nagla!

Lani je umrlo v Ljubljani 1284 oseb — 77 več nego leta 1908 in 1 manj kakor leta 1907. Pičla polovica teh smrtnih slučajev pripada raznim hiralnicam, ubožnicam, zdraviliščem in bolnicam, kamor prihaja s kmetov vedno več bolnikov zdravja iskat. Zdravstveno razmere v mestu so bile preteklo leto nenačadno ugodne.

Društveno stanje v Ljubljani leta 1909. Lansko leto je bilo v Ljubljani 257 poslujočih društev in sicer 208 slovenskih in 49 nemških. Prostovoljno se je razšlo 14 društev in sicer 10 slovenskih in 4 nemških. Z odobrenimi pravili je ostalo 9 društev neustanovljenih in sicer 6 slovenskih in 3 nemških. Oblast pa je razpustila eno društvo.

Tujski promet v Ljubljani. Zadnji mesec je prišlo v Ljubljano 3630 tujev — 1501 manj kakor meseca novembra in 115 več nego predlanskim. Nastanilo pa se je v hotelu Union 750, Slon 591, Lloyd 338, Cesar avstrijski 262, Južni kolodvor 152, Ilirija 130, Strukelj 121, Tivoli 100, Bavarski dvor 85, Malič 80 in v ostalih gostilnah in prenočiščih 1021 tujev.

Prvi kinematograf »Pathé« prej »Edison«. Dunajska cesta št. 22 nasproti kavarne Evropa ima od srede, dne 5. do petka, dne 7. januarja slediči spored: Čudodelni zdravnik. (Komično.) Atentat z dinamiton. (Drama.) Hongkong. (Po naravi.) Predstave za dijake v petek. Porocno dario. (Drama.) Dva srčana otroka. (Umetniška projekcija.)

Elektro - Radiograf »Ideal«, Franjo Jožefova cesta št. 1, hotel »pri Maliču«, zraven glavnih pošte ima od srede, dne 5. do petka, dne 7. januarja 1910 slediči spored: Tatvina. (Komično.) Moderna Kitajska. (Po naravi.) Božične punčke. (Fantastično.) Predstave za dijake v petek. Begunec iz leta 1870. (Drama.) Epizoda iz francosko - nemške vojne.) Opica Adam II. (Komično.)

Oznanjevalke pomlad. Gospodina Zinka Pečnikova je nam poslala na ogled šopek trobentie in marjetic z razveljivim resjem, natrganim ob izletu v našo solčno Gorenjsko.

Prijet uzmovič. Z ozirom na notico pod tem naslovom priobčeno 22. decembra m. l. konstatiramo, da je preiskava zoper Franca Brunška iz litijskoga okraja radi hudo delstva tativine ustavljena.

Aretovan je bil na novega leta dan 23letni hlapec Jožef Krese iz Šmarjete na Dolenjskem, ker je svemu tovarišu Jakobu Vodetu ukral delerino. Dogmal se je tudi, da je Krese identičen z onim človekom, ki je dne 17. oktobra pri Kosezah ukradel jermenarju Ivanu Žnidarsiču 200 K vredno kolo, s katerim se je potem peljal v Kočevje ter ga hotel tam prodati. Ker je pa uvidel, da je prevorce, je kolo popustil in zbežal. Kreseta sudišče poleg tega tudi preganja še od leta 1907. zaradi tativine. Oddali so ga deželnemu sodišču.

300 K nagrade. Leta 1892. na Dunaju rojeni in tja pristojni zaseb-

ni sluga Rudolf Holtmayer je dne 28. m. m. pokradel svoji gospodinji za 15.000 K raznih dragocenosti in jo neznano kam odkuril. Kdor bi povzročil, da pride Holtmayer v roko pravice in da dobi oškodovanje svoje reči nazaj, dobi 300 K nagrade.

Novoletni voščilec. Policija je na novega leta dan aretovala več sumljivih elementov, ki so po mestu bereli pod kinko novoletnega voščila. Vse so oddali okrajnemu sodišču.

Posledice prepira. Včeraj popoldne sta se pri zgradbi hiši uradniškega društva v Hilšerjevi ulici na oknu III. nadstropja sprla zidarški vajenec Ivan Škof iz Spodnje Hrušice in zidar Jakob Obreza. Pri prepisu je Škof z jopičem udaril Obrezo, ta pa ga je nato sunil v prsa tako, da je izgubil ravnotežje, vsled česar je padel čez stopnjišče na oder, od tu pa na tla, kjer je nezavesten obležal. Na lice mesta došla policijska komisija je odredila, da so Škofa z rešilnim vozom prepeljali v deželno bolnišnico, proti Obrezi se bode pa kazensko postopalo. Škof je ponovno umrl.

Poneverba. Hlapec Anton Logaja je te dni prodal za 23 K premoga ter denar, mesto, da bi ga bil oddal gospodarju, sam porabil.

Pobegnil je včeraj prostak tukajšnjega e. kr. 27. domobranskega polka Karel Kovač, rodom iz celjske okolice.

Izgubljeno in najdeno. Neka mama je izgubila denarnico, v kateri je imela do 14 K denarja, neki gospod pa 60 K vredno kukalo. — G. Uršula Ferfoljeva je našla zavitek oblike.

Postrežnica Marija Stefančičeva je našla denarnico z manjšo svoto denarjo.

Delavske gibanje. Včeraj se je z južnega kolodvora odpeljalo v Ameriko 97 Slovencev in 3 Hrvati, nazaj je prišlo pa 10 Hrvatov.

Mladjenič narodno - naprednega mišljenja bivajoč na deželi, več dobre slovenske korespondence, ter hične pisave, prosi vstopa v kako pišarno, v Ljubljani, z željo da bi se bolj izvzbal v tem poslu. Vstopi polnoma brezplačno, samo proti prosti oskrbi za dobo enega leta. Cenjeni reflektant dobe naslov pri uredništvu »Sl. Naroda«.

Slovenske Filharmonije oddelek koncertira danes v kolodvorski restavraciji g. Josipa Schreyea. Začetek ob 8. uri zvečer.

Razne stvari.

* O smrti cesarjeviča Rudolfa pišejo te dni listi izredno mnogo. Včeraj smo med brzjavkami posneli nekaj podrobnosti iz dunajskega lista »Forum« in pariškega »Matina«, danes pa navajamo zanimive detaile, ki jih priobčuje v madžarskem dnevniku »A Nap« bivši cesarjevič lovec Hubert, ki živi v Pešti. Hubert piše: »Pred nekaj dnevi sem izročil muzeju cesarice Elizabete dva zavaja. V enem teh zavojev se nahaja zvezek pesmi, ki sem jih dobil od cesarice Elizabete, v drugem zavaju pa so bile moje beležke, ki sem jih svoječasno napisal o svojih doživljajih v Meyerlingu. O katastrofi v Meyerlingu se je mnogo lagalo, zato sem se potrudil, da napišem o tem dogodku najčistejo resnico. Moje beležke so v muzeju sicer sprejeli, a so jih takoj na to uničili. Povsem zanesljivo vem, da je dal cesar napisati avtentično zgodovino strašne drame v Meyerlingu za dvorni arhiv, kjer bo po pretekli 50 let prisotna zgodovinarjem.« V bistvu slika Hubert dogodek v Meyerlingu gradu prav tako, kakor je opisan v listu »Forum«. Značilno je, da Hubert povdinja, da je tragedija v Meyerlingu mnogo priporočila k temu, da je dal cesar svoje dovoljenje, da se je nadvojvoda Fran Ferdinand smel poročiti z grofico Chotekovo. Hubert zatrjuje z vso gotovostjo, da se je cesarjevič Rudolf sam ustrelil in sicer v glavo, dočim se je baronica Marija Večera zastrupila.

* Aretiran dunajski bankir. Dunajska policija je te dni aretirala posestnika menjalnice na Dunaju Teodorja Kohna in njegovega remisirja Frica Rotha. Povod za to aretacijo je bila ovadba »Češke banke« v Pragi proti nje bivšim borznim špekulantom Ferd. Houžvički in Vael. Schmidtu zaradi zločina oderušta. Med preiskavo je prišlo na dan, da je bivši disponent banke Jos. Kořínek imel goljufive zveze glede uradovanja s Kohnom po posredovanju Rotha. Vsled teh zvez je bila banka oškodovana za 390.000 K. Banka ne bo trpela škode, ker ima Kohn dosti premoženja in ji je tudi Kořínek dal na razpolago svoje vrednostne papirje. Skušali so doseči poravnavo, pa se doslej ni posrečilo.

Rodbinski skandal. Zagreb, 5. januarja. Žena odvetnika dr. Vladimira Franka, sina voditelja čiste stranke prava dr. Jo-

silvestrova noč, ki se po p. ovinči-jalnih mestih kakor je Ljubljana, prav skromno praznuje, daje po velikih mestih policiji silno mnogo opravka. Na Dunaju se je letos na tisoče in tisoče ljudi udeležilo silvestrova »rumbla« v notranjem mestu. Ko je prisel po svojem poslu neki dimnikar med to množico, so ga skoro slekli — ker prinese dimnikarska metla v novoletni noči srečo. Policija je intervenirala samo v najvernejših slučajih, sicer pa pustila ljudi noretih in divjati kolikor so hoteli, a vendar je morala 73 oseb odpeljati v zapor. — V Budimpešti je bilo še hujje. Sicer je Budimpešta za polovico manjša kakor Dunaj, toda policija je morala tu aretovali 113 oseb, 24 oseb pa je nesla v bolnico zaradi — zastrupljenja z alkoholom. A nikjer na svetu ni bilo tako hudo kakor v Berolini. V tem središču nemške kulture je bilo divjanje in pisanje uprav zverinsko. Aretovanih je bilo 1182 oseb, 4 osebe so umrle vsled zastrupljenja z alkoholom, 87 so jih prinesli v bolnico, povrh pa se je zgodilo v pisanosti 22 samomorov in ubojev. Pa naj kdo reče, da berolinski Nemci niso lepo začeli novega leta.

Milijonarjev hči in njena ljubezen. V Filadelphi je pobegnila 16letna milijonarjeva hči s 50letnim oženjenim natakjem Gowonom. Sprva se je mislilo, da se je kje posrečila, toda iz najdenih pisem se je dognalo, da je bila smrtno zastrupljena v starega, oženjenega natakja. Gowana so že zaprili.

Mlad samomorilec. Na Dunaju se je obesil te dni 13letni A. Seussenger, sin delavških staršev. Prepuščen sam sebi, je postal že z 11 letom straten žganec. V šolo je zahajal zelo nereno; rajši je donašal strankam prenog, da si je zasušil nekaj vinjarjev, ki jih je takoj zapisil na žganju. Predno je izvršil samomor, se je napisal listič s slediče vsebin: »Ljuba mati! Življenje me nič več ne veseli. Ker je rekla žena Machal, da sem tam, se obesim. Pozdrav očetu in materi Adolf.«

Ljubezni soprog. Državnemu pravdinstvu v Bayonne je izročil neki Bolyssonne pismo, ki je bilo napisano na njegovo ženo. V pismu je bilo rečeno: »Samo strop te more oprostiti in primeti nama popolno srečo.« Preiskava je dognala, da je mož sam napravil s svojo ljubico načrt, da uniči svojo ženo. Bolyssonne je že preješel naročila svoje ljubice skušal z arzenikom zastrupiti svojo soprogo, kar se mu pa ni posrečilo. Mož zli duh se je vsled razkritja obesil, pa so mu še pravčasno vrvice prelezali.

Čar japonske noči dne 5. prosinca v Mestnem domu.

Telefonska in brzjavna poročila.

O smrti prestolonaslednika Rudolfa.

Dunaj, 5. januarja. Dr. Rabenlehner, od etnik princeze Luize, izjavlja, da njegova klientinja ni v nobeni zvezi z razkritijem v »Matinu« o drami v Meyerlingu.

Češki deželni zbor.

Praga, 5. januarja. Jutri se prične konference čeških strank glede deželnega zborja. Deželni zbor bo sklican 15. t. m. in bo zboroval 3 tedne.

Zadnja ministrska seja.

Budimpešta, 5. januarja. Ministrstvo Wekerle ima danes popoldne ob 3. svojo zadnjo sejo. Dr. Lukacs je že pričel pogajanja glede trimesečne indenmitete.

Kinematografi v cerkvi.

Reka, 5. januarja. Po otoku Krku hodijo okrog kapucini ter prirejajo po župnih cerkvah kinematografske predstave. Pred cerkvami pobirajo vstopinočno cerkovnik. Kapucini predstavljajo Lurd in delovanje francoske duhovščine. Med slikami propovedujejo o lurskih čudežih in agitirajo za priedretev III. hrvatskega romana v Lurd.

Slovensko društvo na Reki.

Reka, 5. januarja. Danes zvečer ima pripravljeni odbor za ustanovitev slovenskega društva na Reki sejo v hotelu »Kontinental«. Na tej seji se ima določiti dan in ustanovnega občega društva. Med reškimi Slovenci, ki so bili dosedaj neorganizirani, vladajo zanimanje za novo društvo.

Rodbinski skandal.

Zagreb, 5. januarja. Žena odvetnika dr. Vladimira Franka, sina voditelja čiste stranke prava dr. Jo-

šipa Franka, Dora, je pobegnila od svojega moža k dr. Elegoviču, ki je prej igral najintimnejšega prijatelja dr. Vladimira Franka in ki je še sedaj glavni steber frankovske stranke. O tem rodinskem škandalu govoriti ves Zagreb.

Za železniško zvezo Dalmacije z monarhijo.

Split, 5. januarja. Tu se je sestavil medstrankarski odbor, ki je sklical 16. t. m. v Splitu velik shod, na katerem se bo z vso energijo zahtevala takojšnja zgradba dalmatinsko - belokranjske železnice. Tega velikanskega shoda se udeleže vsi dalmatinski državni in deželni poslaneci, občinski odbori, vsi občinski zastopi in trgovske zbornice, izvrševalni odbori vseh strank v uredništva vseh dalmatinskih listov. Želeti bi bilo, da bi tudi na Kranjskem, zlasti pa v Beli Krajini istočasno manifestirali za takojšnjo zgradbo belokranjske železnice.

Ustava za Bosno.

Sarajevo, 5. januarja. Po informacijah v vladnih krogih se proglaši ustava za Bosno in Hercegovino v drugi polovici meseca januarja. Ob tej priliki bo vladar pomilostil razne politične zločince. Med pomilovenci bodo tudi oni kmetje iz Gackega, ki so bili obojeni na več let ječe radi svojega odhoda v Črno goro v času vojnega napetosti.

Sprememba prestolonasledstva v Črnigori.

Belgrad, 5. januarja. »Štampa« javlja, da se črnogorski knez Nikola v kratkem napoti v Petrograd, da dobi od carja dovoljenje, da spremeni prestolonasledstvo na korist princa Mirka in sicer z ozirom na to, ker sedanji prestolonaslednik Danilo nišči.

Francosko brodovje v Splitu.

Split, 5. januarja. Francosko brodovje pod poveljstvom admirala Piveta je priplulo včeraj iz Bara semkaj. Eskadra obstoji iz treh oklopnic »Jules Ferry«, »Victor Hugo« in »Ernest Renau«. Vsaka izmed oklopnic ima 44 topov, na krovu pa 800 mornarjev. Prebivalstvo je načudeno sprejelo francoske goste. Župan dr. Mihajlović je pozdravil Francuze v imenu mesta. Na čast francoskim gostom so priredili sijajen banket, na katerem je godba morala trikrat ponoviti marzeljevo.

Alojzij Mesar izpuščen iz ječe.

Šabac, 5. januarja. Sodišče se ni moglo prepricati o krividi Alojzija Mesara in ga je v vsemi soobtožencih vred oprostilo. Mesar je tako po razglasjenju razsodbe izpuščil iz ječe, kar je znak, da se državni pravnik ne pritoži proti oprostilni razsodbi.

Bolgarski konzulat v Trstu.

Sofija, 5. januarja. Sobranje je sprejelo predlog, da se med drugim ustanovi bolgarski konzulat tudi v Trstu. Sobranje je odgovorilo svoje zasedanje